

Jaarverslag Commissie van Toezicht

JC Zaanstad

2025

Inhoud

1. Inleiding/Voorwoord	3
2. Commissie van Toezicht bij JC Zaanstad	4
2.1. Leden.....	4
2.2. Vergaderingen en andere relevante overleggen.....	4
2.3. Deskundigheidsbevordering	5
2.4. Beschikkingen ordemaatregel en strafcelplaatsing.....	5
2.5. Dwangbehandelingen.....	5
3. De toezichthoudende taak	6
3.1. Werkwijze toezichthoudende taak.....	6
3.1.1. Contacten met Gedeco	6
3.2. Uitvoering dagprogramma.....	6
3.3. Overige aandachtspunten in het verslagjaar.....	6
4. De bemiddelingstaak	7
5. De rechtsprekende taak	8
5.1. De werkwijze en werkzaamheden van de beklagcommissie	8
5.2. Uitspraken algemeen	8
5.3. Overzicht ingekomen klachten.....	8
5.4. Bijzondere klachten	9
5.5. Overzicht van de wijze van afdoening	9
5.6. Grieven	10
6. De adviestaak	10
6.1. Sociale veiligheid.....	10
7. Bijlagen	11

1. Voorwoord

De inrichtingen van DJI hebben ook in 2025 te kampen gehad met een enorme werkdruk, vooral omdat het vervullen van vacatures geen gelijke tred houdt met het vertrek van werknemers. De achterstand van 2024 is weliswaar enigszins ingelopen, maar de roosterperikelen blijven bestaan, zeker als er op een afdeling al dan niet tijdelijk een hoger ziekteverzuim is. De consequenties komen dan altijd terecht bij de gedetineerden, die onderdelen van het dagprogramma moeten missen en vaker op cel moeten verblijven, omdat anders de veiligheid niet kan worden gewaarborgd. Inkorten van het dagprogramma leidt dan vaak weer tot verhoogde spanning op de werkvloer.

De inrichtingen van DJI zijn vormgegeven, zowel qua inrichting van het gebouw als wat personele inzet betreft, op de risico's die een deel van de gedetineerden met zich meebrengt, zoals vluchtgevaar en agressie en geweld: De doorgewinterde (al dan niet beroeps)crimineel of de onberekenbare ernstig gestoorde psychiatrische patiënt. Vuistregels wat betreft veilig werken zijn altijd doorslaggevend, ook als er op afdelingen een ongedwongen en ontspannen sfeer heerst. De goeden lijden dan zoals zo vaak onder de kwaden. Er is beleidsmatig nauwelijks ruimte voor maatwerk, terwijl zeker een deel van de gedetineerden met veel minder veiligheidsmaatregelen toe zou kunnen. Men realiseert zich onvoldoende, ook in de publieke opinie, dat het grootste gedeelte van de DJI-bevolking slechts enkele maanden vastzit en daarna gewoon weer de maatschappij in gaat. Veel mensen in de inrichtingen zijn door allerlei omstandigheden in de problemen gekomen en hebben verkeerde keuzes gemaakt. Zij willen, en moeten, geholpen worden bij hun pogingen om weer terug te keren naar de vrije maatschappij. En juist deze taak van DJI komt door de personeelsproblematiek onder druk te staan.

Bij de politiek werd geen gehoor gevonden voor de personele de nood in de penitentiaire inrichtingen. Het vigerende klimaat liet zelfs toe dat er geopperd kon worden dat er dan maar veel meer mensen op één cel geplaatst zouden moeten worden. Er was wel een staatssecretaris, nota bene van een partij waar je dat het minst van verwachtte, die zich tegen deze opstelling krachtig verzette. Alleen als je het ingewikkelde werk bij DJI goed kent kan je er met verstand over oordelen. Het lijkt het erop dat een nieuw kabinet dat beter begrijpt.

Eind van het jaar 2024 werden we geconfronteerd met een nieuwe verloffregeling, die mogelijk vanuit beleidsmatig oogpunt gewenst was en de directie meer verantwoordelijkheid geeft. De abrupte wijze waarop deze is ingevoerd heeft echter begin 2025 tot veel onvrede en klachten geleid, die voorkomen hadden kunnen worden als er een fatsoenlijke overgangsregeling was geweest.

Het afgelopen jaar heeft de commissie in de maandelijkse vergaderingen de ontwikkelingen nauwlettend gevolgd. Het overleg met de directie was daarin altijd open, maar soms ook op het scherp van de snede. De Commissie zet soms vraagtekens bij de oekazes van het hoofdkantoor. Waardering is er voor de directie, die genuanceerd kijkt naar het centraal bepaalde Haags beleid en zo de balans zoekt tussen veiligheid en de menselijke maat. Ik doel hierbij, evenals vorig jaar, onder andere op het beleid ten aanzien van voortgezet crimineel handelen. Want ook hier geldt dat dit bij slechts een deel van de populatie een risico is.

De leden van onze commissie die er vanaf het eerste uur in 2016 bij waren, kregen na bijna 10 jaar de vraag voorgelegd of ze opgingen voor nog een volgende termijn. Enkelen besloten dat om hun moverende redenen niet te doen. In een sollicitatieronde na een vacaturemelding bij het Kenniscentrum, konden meerdere kandidaten uit uiteenlopende hoeken van de samenleving worden voorgedragen. Ook werd na jaren weer een psychiater bereid gevonden zitting te nemen, niet alleen zeer wenselijk maar ook wettelijk verplicht vanwege de aanwezigheid van het PPC.

Ook in het leidinggevend kader (afdelingshoofden en directie) zijn de nodige wisselingen geweest. We vertrouwen erop dat de constructief kritische en open relatie met de directie in stand blijft. Want het is onze gezamenlijke opdracht om de weegschaal van veiligheid en humane detentie in balans te houden.

Loek Dijkman,
voorzitter

2. Commissie van Toezicht bij JC Zaanstad

2.1. Leden

De CvT bij JC Zaanstad bestond aan het einde van 2025 uit 15 leden. De samenstelling van de CvT voldoet aan de vereisten zoals gesteld in artikel 11 van de Penitentiaire Maatregel. De CvT heeft een lid van de rechterlijke macht, een medicus, meerdere advocaten en meerdere deskundigen uit het maatschappelijk veld. De CvT heeft in 2025 afscheid genomen van twee leden. Er zijn tevens twee leden toegetreden tot de CvT.

Rol	Naam
Voorzitter	Dhr. Drs. L.M. Dijkman
Leden/maandcommissarissen	Dhr. Drs. G.J. Hoogenkamp Mw. Drs. C. Verwoerd (Afgetreden in 2025) Mw. J.M. Boven-Ebskamp (Afgetreden in 2025) Mw. Drs. B.S.G. Van der Werf Dhr. J.W. Vegter Mw. Mr. F. Botman Mw. N.L. Menso Dhr. M. Belkasmī Mw. E.M. van der Eng-van Berkum Dhr. mr. S. Agterhuis (Ingetreden in 2025) Dhr. drs. J. Marx (Ingetreden in 2025)
Beklagrechters	Mw. mr. C.L. Verhoeven Dhr. mr. A.L. Diender Mw. mr. M.J.C. Mossel Dhr. mr. S. Rozemeijer Mw. Mr. S. Wieberdink
Ambtelijk secretarissen	O. Bergmans Mr. D.J. Maksimovic Mr. J. Kuperus

2.2. Vergaderingen en andere relevante overleggen

De Commissie heeft in 2025 twaalf keer vergaderd, in beginsel op iedere vierde donderdag van de maand. De meeste vergaderingen vonden plaats in JCZ, alleen de vergadering in oktober vond plaats in P.I. Vught, wegens de bijzondere jaarvergadering. De vergaderingen werden bijgewoond door directielid G.P. Stam dan wel een waarnemend directielid, meestal vergezeld door een medewerker van juridische zaken.

Geregeld hebben medewerkers vanuit verschillende disciplines uit JCZ de vergadering bijgewoond op verzoek van de Commissie, op eigen verzoek of op verzoek van de directie. Tijdens de vergadering in februari was het Hoofd D&R, Tineke Rijbroek, aanwezig om zichzelf voor te stellen. Tijdens de vergadering in september was Hedi Koch (plv. vestigingsdirecteur) aanwezig om zichzelf voor te stellen. Tijdens de vergadering in november waren Karin Hoeijmakers (plv. vestigingsdirecteur) en Jamie Persijn (hoofd algemene zaken) aanwezig om zichzelf voor te stellen. Tijdens de vergadering van 18 december was Sabrina Trompert (hoofd veiligheid) aanwezig om toelichting te geven over het onderwerp veiligheid in de inrichting.

Op 23 oktober 2025 vond de bijzondere jaarvergadering plaats. De Commissie heeft vergaderd in PI Vught. De Commissie is, na een korte vergadering en lunch, rondgeleid door PI Vught. De nadruk van de rondleiding lag op de afdeling beheersproblematische gedetineerden. Er is afgesloten met een gezamenlijke maaltijd.

De vergaderingen werden gehouden aan de hand van (vaste) agendapunten, waaronder de verslagen van de maandcommissarissen, de verslagen van de dwangbehandelingen, bespreking van ingekomen stukken, de mededelingen van de directie en het vaststellen van de notulen – opgesteld door de secretaris – van de vorige vergadering.

Voorafgaand aan iedere vergadering vond een vooroverleg plaats, buiten aanwezigheid van de directie, met als doel het aan de orde stellen van interne Commissie-aangelegenheden en het kort voorbespreken van de aansluitende vergadering.

De voorzitter van de Commissie heeft regelmatig contact en overleg gehad met de vestigingsdirecteur, M. van Reeve. De voorzitter deelt de bevindingen met de leden van de Commissie in de eerstvolgende (voor)vergadering.

Op 25 september 2025 is er een overleg georganiseerd tussen de beklagrechters en het secretariaat, om werkafspraken te verduidelijken en waar nodig aan te passen. Daarbij zijn verschillende onderwerpen besproken.

2.3. Deskundigheidsbevordering

Twee leden van de CvT hebben de cursus 'weerstand, overtuigingen en manipulatief gedrag' gevolgd.

De voorzitter en twee andere leden van de CvT hebben op 20 maart overleg gehad met Nadine van Gelder, adviseur van het Nationaal Preventie Mechanisme over de PPC. Er is met name gesproken over de situatie rond afzonderen/separeren. Dit was gekoppeld aan een onderzoek ter plaatse.

De voorzitter van de CvT bij JC Zaanstad heeft op 3 mei 2025 en 5 november 2025 deelgenomen aan de vergadering met de voorzitters van de CvT.

Op 13 juni 2025 vond de landelijke themadag CvT plaats in Amersfoort. Hieraan hebben een aantal leden deelgenomen.

De secretarissen hebben 10 jurisprudentiebulletins verspreid in 2025 waarin interessante of belangrijke uitspraken van de CvT bij de P.I. Heerhugowaard, CvT het JC Zaanstad en de beroepscommissie van de RSJ zijn opgenomen.

2.4. Beschikkingen ordemaatregel en strafcelplaatsing

Conform artikel 24, zesde lid, en artikel 55, tweede lid, van de Pbw worden de beschikkingen van plaatsingen in afzondering op grond van een ordemaatregel en strafcelplaatsingen, ter kennisgeving aan de voorzitter gezonden.

In onderstaand overzicht zijn de cijfers met betrekking tot de plaatsing in de straf- en afzonderingscel weergegeven. De cijfers zijn aangeleverd door JCZ.

	2025	2024	2023	2022
Disciplinair GW	409	349	332	620
Ordemaatregel GW	290	338	223	76
Totaal GW	699	687	555	696
Disciplinair PPC	30	32	17	26
Ordemaatregel PPC	273	261	189	93
Totaal PPC	303	293	206	119

2.5. Dwangbehandelingen

In de Commissie is een aantal leden belast met het bezoeken van de justitiabelen ten aanzien van wie door de directeur een voorgenomen besluit tot a-dwangbehandeling kenbaar is gemaakt. Uiterlijk drie dagen voordat de dwangbehandeling zal worden ingezet, wordt de Commissie op de hoogte gesteld van het voorgenomen besluit van de directeur en worden de onderliggende stukken overgelegd. De maandcommissaris bezoekt vervolgens onverwijld de patiënt aan wie de dwangbehandeling is aangezegd. De maandcommissaris legt tijdens dat bezoek uit wat zijn/haar rol is en wijst de patiënt op zijn rechten, waaronder de mogelijkheid tot het aanvragen van schorsing of het instellen van beroep bij de RSJ. Dit betreft enkel een procedurele ondersteuning: de maandcommissaris treedt niet in de beoordeling. De betreffende maandcommissaris maakt van zijn/haar bezoek onmiddellijk een verslag op en brengt dat ter kennis van de directeur en de voorzitter van de Commissie. Het secretariaat deelt het verslag met de overige commissieleden bij de eerstvolgende vergadering.

<u>Dwangbehandelingen</u>	<u>2025</u>	<u>2024</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
a-dwang	33	43	25	28	26
verlenging a-dwang	38	46	28	12	30
b-dwang	29	36	29	25	11
Totaal	100	125	82	65	67

In het verslagjaar zijn in totaal 100 dwangbehandelingen ingezet, waarvan 33 a-dwangbehandelingen, 38 verlengingen van a-dwangbehandelingen en 29 b-dwangbehandelingen. Bijzonder is dat het aantal

dwangbehandelingen en verlengingen behoorlijk is afgenomen ten opzichte van 2024. Dit lijkt te kunnen worden verklaard doordat er in 2024 een piek in het aantal opgelegde dwangbehandelingen is geweest.

3. De toezichthoudende taak

3.1. Werkwijze toezichthoudende taak

Tijdens de maandelijkse vergaderingen van de CvT staat onder andere de toezichthoudende taak centraal. Met de directie wordt gesproken over actuele aangelegenheden en wordt nagedacht over hoe klachten voorkomen kunnen worden. Ook is steeds aandacht voor zaken die naar de mening van de CvT nadrukkelijk verbetering behoeven. Eveneens worden tijdens de maandelijkse vergaderingen de bevindingen van de maandcommissarissen besproken en wordt – indien nodig – terugkoppeling van de directie gevraagd in bepaalde klachten. Tijdens de vergadering is “mededelingen van de directie” een vast agendapunt. De directie deelt (nieuw) landelijk beleid met de CvT. Indien de CvT knelpunten of bezwaren tegen dit beleid signaleert deelt de CvT deze met het hoofdkantoor of de klankbordgroep.

3.1.1. Contacten met Gedeco

Er is regelmatig overleg met de door de directeur aangewezen Gedecoleden. Op 8 oktober 2025 zijn twee leden van de CvT aanwezig geweest bij een vergadering van de GeDeCo.

3.2. Uitvoering dagprogramma

Op 15 augustus 2023 is het avondprogramma voor het gevangeniswezen en gedetineerden die zich in het plusprogramma bevinden, wegens een gebrek aan personeel, tijdelijk ingetrokken. De maatregel is in eerste instantie ingevoerd voor de periode van 15 augustus tot en met 28 september 2023. Daarna is de maatregel telkens verlengd. In 2025 is er dus ook geen avondprogramma gedraaid. Het personeelstekort is dermate ernstig dat de orde, rust en veiligheid voor zowel gedetineerden als het personeel niet meer gewaarborgd kan worden. Door het tijdelijk intrekken van het avondprogramma, kan het dagprogramma overdag wel doorgang vinden. Tijdens het avondprogramma zijn gedetineerden uitgesloten. Het avondprogramma vindt plaats op de dinsdag en de donderdag van 18:00 uur tot en met 20:00 uur. Gedetineerden blijven nu ingesloten. Gedetineerden worden conform de standaardbedragen van de RSJ gecompenseerd.

3.3. Overige aandachtspunten in het verslagjaar

In de vergaderingen zijn verschillende onderwerpen besproken. Zo is onder andere een Teliostoring in de periode van 1 tot en met 4 februari besproken. Gedetineerden hebben € 10,- beltegoed ter compensatie ontvangen. Ook is het onderwerp ‘roken’ besproken en is besproken of er een algeheel rookverbod binnen detentie in het vooruitzicht ligt. In het kalenderjaar is het postproces meermaals besproken. Het duurde soms erg lang voordat post bij gedetineerden terecht komt. De inrichting heeft het postproces getracht de verbeteren. In de tweede helft van het jaar zijn hierover beduidend minder klachten binnengekomen. Tot slot is ook het werven van personeel meermaals besproken.

4. De bemiddelingstaak

Tien leden van de Commissie traden op als maandcommissaris. De maandcommissarissen waren ieder verbonden aan een vast cluster.

De maandcommissaris probeert in een deel van de ingekomen klachten te bemiddelen, alvorens de klacht ter afdoening wordt voorgelegd aan de beklagcommissie/beklagrechter. Door het secretariaat wordt beoordeeld welke klachten eerst ter bemiddeling aan de maandcommissaris worden aangeboden. Het gehanteerde criterium hierbij is de inschatting van de slagingskans van bemiddeling. Ook klachten die feitelijk buiten de reikwijdte van artikel 60 Pbw vallen, worden eerst aan de maandcommissaris ter hand gesteld. Klachten die zijn ingediend door een advocaat worden niet ter bemiddeling aangeboden, maar direct doorgezonden naar de directie met het verzoek om inlichtingen, tenzij anders is verzocht. Afhankelijk van de maandcommissaris wordt er bemiddeld met het afdelingshoofd na het gesprek met de gedetineerde dan wel wordt er bemiddeld tijdens het gesprek met de gedetineerde en het afdelingshoofd gezamenlijk.

Naast het bespreken van ingediende klachten, spreekt de maandcommissaris ook met de gedetineerden die hiertoe een verzoekbriefje (het zogeheten 'spreekbriefje') hebben ingediend. Uiteraard kan de maandcommissaris bij zijn/haar bezoek aan de inrichting ook spreken met gedetineerden die geen klacht of briefje hebben ingediend. Die mogelijkheid is er ook als gedetineerden zijn ingesloten in een afzonderingscel.

In 2025 zijn in totaal 143 klachten ingetrokken na bemiddeling door de maandcommissaris. Onderstaande tabel geeft een vergelijkend overzicht met voorgaande jaren.

	<u>2025</u>	<u>2024</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Ingetrokken na bemiddeling	143 klachten	217 klachten	156 klachten	225 klachten	121 klachten

5. De rechtsprekende taak

5.1. De werkwijze en werkzaamheden van de beklagcommissie

Toelichting:

Gevraagd wordt naar de samenstelling van de beklagcommissie (in aantal beklagrechters en leden, met onderscheid naar meervoudig en enkelvoudig) en verder een algemene omschrijving van de werkwijze en werkzaamheden van de beklagcommissie.

In beginsel zijn er vijf beklagzittingen per maand. De zittingen worden verdeeld over de clusters, waarbij wordt gekeken naar de voorraad aan zaken per cluster. Doorgaans is er elke maand een zitting voor elk cluster, waarbij de clusters Noord en West gecombineerd worden. Daarnaast is er een tweede zitting voor Zuid, Oost of West en Noord, afhankelijk van waar er veel klachten zijn ingediend. Daarnaast heeft er in 2025 tweemaal een zitting plaatsgevonden waarbij enkel gedetineerden rogatoir zijn gehoord op verzoek van andere commissies. Deze verhoren zijn (op grond van artikel 65, vierde lid, van de Pbw) afgenomen door een lid van de beklagcommissie. De zittingen waren in 2025 alle fysiek in JCZ. In totaal zijn er 58 beklagzittingen geweest, waarvan 22 meervoudig en 36 enkelvoudig.

Bij de beklagzittingen is in de regel de clusterdirecteur en een juridisch medewerker van JCZ aanwezig. Door de indeling naar cluster, voert (in de meeste gevallen) de directeur die de bestreden beslissing heeft genomen het verweer. Dit komt de kwaliteit van de inhoudelijke mondelinge behandeling ten goede. De secretarissen van de Commissie zijn wat betreft de zittingen in beginsel niet gebonden aan een vast cluster.

De voorzitters/beklagrechters treden per toerbeurt op bij de beklagzittingen. Zij zijn in het dagelijks leven werkzaam in een juridische functie, zoals advocaat of rechter. Bij meervoudige zittingen worden naast de juridisch onderlegde voorzitter twee andere leden uit de Commissie ingezet. De secretaris verleent bijstand ter zitting, daaraan voorafgaand door de te behandelen klachten schriftelijk voor te bereiden en na afloop, bij het uitwerken van schriftelijke uitspraken.

5.2. Uitspraken algemeen

Het uitgangspunt van de Commissie is het doen van mondeling uitspraak ter zitting. Op deze manier zijn de indiener van de klacht en de directie direct op de hoogte van de uitspraak en de motivering daarvan. Bij het doen van mondeling uitspraak kan vaak meer recht worden gedaan aan de begrijpelijkheid van de uitspraak voor de gedetineerde (maatwerk) dan wanneer de uitspraak schriftelijk wordt vernomen.

De voorzitter/beklagrechter ondertekent een kennisgeving van de mondelinge uitspraak en verstrekt dit aan klager (indien ter zitting aanwezig). De overige partijen krijgen het afschrift digitaal toegezonden. Indien de beklagrechter/beklagcommissie hiertoe aanleiding ziet, volgt na afloop van de zitting zo spoedig mogelijk een schriftelijk uitspraak.

5.3. Overzicht ingekomen klachten

In 2025 zijn 2.450 klachten binnengekomen. Dit betekent dat er minder klachten zijn binnengekomen dan in 2024 (2.568 klachten). Onderwerpen waarover in 2025 meer dan honderdvijftig keer is geklaagd, zijn verwerkt in onderstaande tabel.

Onderwerp	Aantal klachten 2025	Aantal klachten 2024

Disciplinaire straf	248	241
Verzorging (medische)	158	207
Contact buitenwereld (bezoek)	180	180
Persoonlijke voorwerpen	166	170
Verzorging (persoonlijke)	158	159

Net als vorig jaar zijn over de onderwerpen 'disciplinaire straf' en 'contact buitenwereld (bezoek)' veel klachten ingediend. Het is opvallend dat het aantal klachten over het onderwerp 'verzorging (medisch)' enigszins is afgenomen: in 2024 waren dat er 207 klachten en in 2025 158 klachten. Uit het overzicht blijkt verder dat het aantal klachten met als onderwerp 'informatie/procedure' in 2025 sterk is afgenomen (249 klachten in 2024, t.o.v. 144 in 2025). Verder is het aantal klachten met als onderwerp 'Selectie/overpl. (ext) en (int)' in 2025 sterk afgenomen (respectievelijk 34 en 72 klachten in 2024, t.o.v. 12 en 49 klachten in 2025).

Er zijn veel klachten ingediend die zagen op het (vermeend) niet voortvarend handelen van een casemanager. Omdat het gebruikte registratiesysteem (Klaver) niet in dit onderwerp voorziet, zijn veel van deze klachten

geregistreerd onder het onderwerp "informatie/procedure". Als de klacht met name zag op vertraging in fasering is ook wel het onderwerp "verlaten inrichting" geregistreerd.

In het JC Zaanstad verbleven er drie zogenoemde "veel klagers". Deze klagers hebben gezamenlijk 196 klachten ingediend. Dit betreft 8% van het totaal aantal binnengekomen klachten.

Voor het volledige overzicht van klachten per onderwerp: zie bijlage.

5.4. Bijzondere klachten

In 2025 zijn over verschillende onderwerpen groepsklachten ingediend. In februari zijn er 17 klachten ontvangen over het niet hebben van avondrecreatie op cluster Noord. In maart zijn er 14 klachten ontvangen over een slecht werkende telefoonverbinding. In mei zijn er 10 klachten binnengekomen over de bejegening door een personeelslid. In juli en augustus zijn er 10 klachten binnengekomen over het invoeren van de vegetarische vrijdag, waardoor gedetineerden op vrijdag vanuit de inrichting enkel nog vegetarische maaltijden verstrekt krijgen. In de zomermaanden zijn er ook 10 klachten binnengekomen over het uitvallen van het dagprogramma op cluster Oost. In november en december zijn er 32 klachten binnengekomen over de verstrekte producten uit de inrichtingswinkel na het intreden van een nieuwe winkel leverancier. En, alhoewel het geen groepsklacht betrof, er zijn na de wijziging van de Regeling Tijdelijk Verlaten van de Inrichting een hoop klachten ingediend over het al dan niet voortvarend handelen van de casemanager en het missen van verloven.

5.5. Overzicht van de wijze van afdoening

Van de 2.410 klachten die in 2025 in totaal zijn afgedaan, zijn 175 klachten (deels) gegrond verklaard (7,3%, ten opzichte van 5 % in 2024). 424 klachten zijn ongegrond verklaard (17,6 %, ten opzichte van 15,4 % in 2024). Verder is de klager in 442 klachten niet-ontvankelijk verklaard (18,3 %, ten opzichte van 11,6 % in 2024). Opvallend is dat het percentage klachten waarin klager niet-ontvankelijk is verklaard behoorlijk is gestegen ten opzichte van 2024. Dit heeft mogelijk te maken met een nieuwe lijn van de beroepscommissie, waarbij de ontvankelijkheidseis is verscherpt. Deze lijn is overgenomen door de commissie. Ook is het aantal gegronde klachten behoorlijk gestegen. Het aantal ingetrokken klachten na bemiddeling en overig is daarentegen flink gedaald.

Wijze van afdoening	2025	2024	2023	2022	2021
Gegrond	155	99	110	126	135
Deels gegrond	20	28	23	13	20
Ongegrond	424	389	486	410	307
Niet-ontvankelijk	442	292	183	110	273
Overgedragen	131	195	176	183	228
Ingetrokken na bemiddeling maandcommissaris	143	217	156	215	121
Ingetrokken ter zitting	42	28	37	28	30
Ingetrokken overig ¹	920	1.131	1.202	1.319	942
Afdoening na rogatoir verzoek	104	122	120	142	114
Onbevoegd	44	26	7	0	0
Totale uitstroom	2.410	2.524	2.508	2.559	2.158

In 2023 is in het registratiesysteem de mogelijkheid gekomen om als uitspraak "verklaart zich onbevoegd" te registreren. Dit verklaart waarom er in eerdere jaren geen cijfers hiervan zijn, hoewel er wel dergelijke uitspraken zijn gedaan. In 2025 is er een lichte stijging te zien in het aantal uitspraken waarin de Commissie zichzelf onbevoegd heeft verklaard. Dit is waarschijnlijk te verklaren door een hoog aantal klachten van één veel klager, waarin de Commissie niet bevoegd is te oordelen.

De werkvoorraad bedroeg aan het begin van het verslagjaar 404 openstaande klachten/ grieven. Dit is opgelopen naar 426 openstaande klachten/grieven. Voor het volledige overzicht van de werkvoorraden: zie bijlage.

¹ Hieronder vallen klachten die zijn ingetrokken na bemiddeling met personeel van JCZ, klachten die zijn ingetrokken na bericht van de advocaat en klachten die zijn ingetrokken nadat geen reactie is ontvangen op verstuurd termijnbrieven.

5.6. Grieven

Er is in 2025 meer gebruik gemaakt van de grievenprocedure dan in 2024. In 2024 zijn er 34 grieven (t.o.v. 9 in 2025) binnengekomen, waarvan er 15 omgezet zijn naar klacht. Het omzetten naar een klacht gebeurde vaak ambtshalve omdat snel duidelijk werd dat een gedetineerde niet bewust een grief had willen indienen.

6. De adviestaak

6.1. Sociale veiligheid

De Commissie heeft ervoor gekozen om geen aparte functionaris aan te wijzen die verantwoordelijk is voor de sociale veiligheid. Het onderwerp wordt door alle maandcommissarissen in de gaten gehouden. Het onderwerp is in de vergadering meerdere malen besproken.

7. Bijlagen

Overzicht soorten klachten

Het volgende overzicht onderscheidt de binnengekomen klachten per onderwerp

Activiteiten arbeid	107
Activiteiten (div)	30
Activiteiten (lucht)	42
Activiteiten (sport)	39
Behandeling	8
Bejegening	117
Bewegingsvrijheid	7
Compensatie	11
Contact buitenwereld (bellen)	68
Contact buitenwereld (bezoek)	180
Contact buitenwereld (media)	0
Contact buitenwereld (post)	68
Controle	33
DBT	145
Disciplinaire straf	248
Dwangbehandeling	16
Eisen verblijfruimte	54
Geweld	11
Informatie/procedure	144
ISD (interv + beh)	10
Nog onbekend	122
Ordemaatregel	51
Persoonlijke voorwerpen	166
Regime	36
Rek. courant/Zak- en kleedgeld	47
Rogatoir verzoek	107
Schadeverhaal	3
Selectie/overpl. (ext)	12
Selectie/overpl. (int)	49
Time-out	3
Toezicht	1
Transport	7
Verlaten inrichting	97
Verzorging (div)	58
Verzorging (godsd., levens.)	18
Verzorging (medisch)	158
Verzorging (persoonlijke)	158
Totaal	2.450

Management overzicht - werkvoorraden
Managementoverzicht - werkvoorraden
CvT Bureau Alkmaar - Justitieel Complex Zaanstad

2025	begin voorraad	totaal instroom	instroom klacht	instroom grief	grief naar klacht	Uitstroom														eind voorraad		
						totaal uitstroom	uitstroom klacht	uitstroom grief	doorloop tijd	beoord	overig	deels beo	overstreden	niet onverkij	inactien	inactien de bemiddelij	inactien ter zittig	afdoening na rognat	grief afdoen		ontbeveid	overig
januari	404	198	197	1	1	225	225	0	64	9	36	5	18	35	84	17	4	13		4		377
februari	377	232	232	0	0	214	214	0	59	8	29	2	16	29	96	17	8	1		8		395
maart	395	179	179	0	0	166	166	0	75	8	43	1	10	17	73	4		7		3		408
1e kwartaal	404	609	608	1	1	605	605	0	66	25	108	8	44	81	253	38	12	21		15		408
april	408	204	203	1	0	211	211	0	63	17	51	1	12	51	60	11		2		6		401
mei	401	191	191	0	1	236	236	0	69	24	31	1	23	64	73	6	1	11	1	1		356
juni	356	215	212	3	0	170	170	0	66	13	36	2	5	40	52	12	2	8				401
2e kwartaal	408	610	606	4	1	617	617	0	66	54	118	4	40	155	185	29	3	21	1	7		401
juli	401	260	251	9	1	218	217	1	62	16	49	2	4	63	55	14	3	4		8		443
augustus	443	152	147	5	3	175	173	2	64	5	29		5	26	68	17	6	15	1	3		420
september	420	194	180	14	7	198	193	5	60	13	27	1	9	30	88	10	3	15		2		416
3e kwartaal	401	606	578	28	11	591	583	8	62	34	105	3	18	119	211	41	12	34	1	13		416
oktober	416	242	241	1	1	219	215	4	68	6	32	2	12	22	112	15	1	14		3		439
november	439	197	197	0	1	186	182	4	69	18	35	1	9	19	85	4	4	8	1	2		450
december	450	186	186	0	0	210	208	2	61	18	26	2	8	46	74	16	10	6		4		426
4e kwartaal	416	625	624	1	2	615	605	10	66	42	93	5	29	87	271	35	15	28	1	9		426
Totaal	404	2450	2416	34	15	2428	2410	18	65	155	424	20	131	442	920	143	42	104	3	44		426